

ADI:..... SOYADI:..... SINIFI: .....NO:	ESKİŞEHİR İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ ÖLÇME DEĞERLENDİRME MERKEZİ 2024-2025 EĞİTİM VE ÖĞRETİM YILI TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI DERSİ 12. SINIFLAR 2. DÖNEM 2. YAZILI ÖRNEK SINAVI	ALDIĞI PUAN CEVAP ANAHTARI
---	--	--

Sınav süresi **40** dakikadır. Soruların puan değeri yanlarında yazmaktadır.

A.2.15. Türyn ve dönemin/akımın diğey önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar.

1. 1901 yılında İstanbul'da doğan sanatçı; Cumhuriyet Dönemi Türk şair, romancı, deneme yazarı, edebiyat tarihçisi, siyasetçi ve akademisyendir. Eserlerinde Paul Valery ve Maercl Proust etkisinde kalırken Yahya Kemal ve Ahmet Haşim' in öğrencisi ve yakın dostu olmuştur. "Bursa'da Zaman" şiiri ile geniş bir okuyucu kitlesi tarafından tanınan şair, güzellik ve mükemmelliği ön planda tutmuştur. Tema olarak zaman, psikolojik anlar ve bilinçaltını işlerken zaman, basit bir süreklilik değil, çok katlı ve karmaşık bir akıştır. Ne İçindeyim Zamanın ve Bursa da Zaman bu anlayışın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Huzur, Saatleri Ayarlama Enstitüsü, Mahur Beste eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen yazar kimdir, yazınız. (8 puan)

Ahmet Hamdi Tanpınar

A.3.1. Metinde geçen kelime ve kelime gruplarının anlamlarını tespit eder.

2. I. PERDE

BİRİNCİ SAHNE

(Topkapı Sarayı'nda arz odası. Ortada taht. Yeniçeri ocağının ileri gelenleri Kara Murat, Bektaş, Mustafa Ağalar ve Kethüda Bey beklemektedirler. Sultan Mehmet, Turhan Sultan eşliğinde görününce, ağalar ölçülü bir saygıyla eğilirler. Mehmet tahta oturur. Turhan da arkasında yer alır. Derken Kösem Sultan görünür ve ağalar adeta iki büklüm olarak karşılarlar onu, Kethüda Bey ise az önceki gibi ölçülü bir saygıyla.)

MEHMET (birden Turhan'a dönüp):

Benim yeni lalam kim olacak, anne mührümü kime vereceğim?

(Turhan şaşırmış, mahcup bakınırken)

KÖSEM (keskin, Murat'ı göstererek):

Saltanatını bütün tehlikelere karşı koruyan yeniçeri ocağının başı Murat Ağa kulunuz uygundur sadrazamlığa, artık lalanız odur.

(Mehmet kalkıp mührü götürmeye davranınca)

TURHAN:

Otur yerinde, oğlum!

KÖSEM (Turhan'ı çabucak süzüp Mehmet'e gülümseyerek):

Elbette.

(Mehmet oturur, Kösem, Murat'a)

Alın mührü, Murat Ağa, alın da Murat Paşa olun bir an önce.

(Murat saygıyla yaklaşarak Mehmet'in önünde bekler.)

KÖSEM (Mehmet'e):

Mührünüzü lalanıza teslim edin.

MEHMET (kararsız, Turhan'a dönerek):

Anne?

KÖSEM (yumuşak ama buyururcasına):

Ver mührünü sadrazamına, yavrum, büyük validen söylüyor sana.

TURHAN (ister istemez):

Büyük validenin dediğini yap, oğlum.

(Murat, Mehmet'in uzattığı mührü alıp öperek çekilir.)

KÖSEM (gezinerek):

Rahmetli Sultan Ahmet'in başkadını ve rahmetli Sultan Murat'la Sultan İbrahim'in valideleri olarak devlete hizmetten sonra Eski Saray'a yol göründü bize, çok şükür. Çok şükür, torunumuzun dahi devletini görmek nasip oldu bize.

(...)

Yukarıdaki metinde altı çizili kelimelerin anlamlarını metinden hareketle yazınız. (2 x 10 = 20 puan)

Yol göründü: Girmek gerekemek.

Sadrazam: Osmanlı Devleti'nde başbakan; veziriazam, sadır.

A.3.14. Metinlerden hareketle dil bilgisi çalışmaları yapar.

3. Aşağıda verilen cümlelerdeki yazım yanlışlarını düzelterek yanlarına yazınız. (4 x 5 = 20 puan)

İstanbul Üniversitesi'nin son çalışmaları büyük ses getirdi.	İstanbul Üniversitesinin son çalışmaları büyük ses getirdi.
Buraya kadar yalnız başına nasıl gelmiş?	Buraya kadar yalnız başına nasıl gelmiş?
Denizli İli sınırlarında bulunan önemli bir merkezdi.	Denizli ili sınırlarında bulunan önemli bir merkezdi.
Güney doğu yönünden esen rüzgârlar sıcaklığı artırıyor.	Güneydoğu yönünden esen rüzgârlar sıcaklığı artırıyor.

A.4.7. Metnin üslup özelliklerini belirler.

4. Öğretici metin türü olan denemede bulunması gereken üslup özelliklerinden üçünü belirleyiniz. (3 x 4 =12 puan)

Serbest düşüncenin ifade alanı ve nesrin bir türü olarak deneme; yazarın herhangi bir olay, olgu, durum veya kavramla ilgili izlenimlerini, herhangi bir plâna bağlı kalmadan, kanıtlamaya gerek duymadan ve kesin hükümler vermeden, tamamen kişisel görüşleriyle, serbestçe yazıya döktüğü; birkaç sayfayı geçmeyen kısa metinlerdir.

*Bir insanın herhangi bir konuda içini dökmek veya düşüncelerini paylaşmak amacıyla kesin hükümlere varmadan, samimi bir üslupla yazdığı yazılara deneme denir.

*Denemede yazarın kendi "ben"i ortaya çıkar. Çünkü deneme yazarı, her olaya, her duruma "ben"i açısından bakmaktadır.

*Deneme yazarı konusunu işlerken bir düşünceden diğerine sıçrayabilir.

*Deneme yazarı kendi kendisiyle konuşuyormuş havası içindedir.

*Deneme tür ve üslup olarak pek çok türe yaklaşır. Bu yüzden de yazılması en zor olan türlerdendir.

*Deneme yazarken paylaşımcı ve samimi bir üslup kullanırken sohbet; düşünmemizi ortaya koyarken fıkraya; duygularımızı ortaya koyarken eleştiriye yaklaşma riski her zaman vardır.

*Bu özelliği nedeniyle günümüzde belli bir türe sokulmayan yazılara da deneme adı verilmektedir.

*Denemeler toplumsal konulardan daha çok kişisel konulara, soyut dünyalara ve iç hesaplaşmalara daha yakındır. Bu yönüyle fıkra türünden ayrılır. Fıkralar toplumsal konulara kişisel yaklaşımlar getirirken deneme iç dünyanın samimi itirafı gibidir.

*Denemeye özgü bir konu türü yoktur. Özgürce seçilen herhangi bir konuda yazılabilir.

*Öğretici ve düşünsel yanı da vardır.

*Sıradan insanın "baktığı" şeyi, deneme yazarı "görür".

*Deneme dilinde çeşitli bilim, felsefe ve sanat dallarına ait terimlere yer vermekten ziyade, halk çoğunluğunun ortak günlük konuşma dilinin, düşünce diline dönüştürülme çabası hâkimdir.

*Denemede bilimsel yazılardaki kuruluk ve şematiklik bulunmaz.

*Düşünce şiirsel, akıcı, samimî bir üslûpla sunulur. Bu bakımdan deneme yazılarının geniş halk yığınlarının kolayca ve rahatlıkla okunabilme özelliği vardır.

*Deneme yazıları daha çok kısa bir makale veya köşe yazısı gibi bir çırpıda okunabilecek uzunlukta olur.

*Denemeler belirli bir plana göre oluşmaz.

*Yazarın kültür birikimi, okuyucunun olaylara farklı pencerelerden bakmasını, yeni duygu ve düşüncelere yol almasını sağlar.

A.4.14. Türyn ve dönemin/akımın diğr önemli yazarlarını ve eserlerini sıralar..

5. Aşağıda verilen eserlerin karşlarına sanatçıları yazınız. (4 x 5 =20 puan)

Denemeler	Michel de Montaigne
Günlerin Getirdiğı	Nurullah Ataç
Bu Ülke	Cemil Meriç
Boğaziçi Şingir Mingir	Salâh Birsel

B.1-B.12 kazanım ve açıklamaları için bk. EK 5

6. “Dostluk” temasından yola çıkarak deneme türünde bir metin yazınız. (Deneme türünün özelliklerine bağli olarak metnizi oluşturunuz. Puanlama yapılırken metin içerisindeki bütünlüğe - giriş, gelişme, sonuç- (10 puan), yazım kurallarına (5 puan) ve noktalama işaretlerine (5 puan) dikkat edilecektir.)

Dostluk, insan hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır. İnsanlar arasında kurulan bu özel bağ, insanların birbirlerine destek olmalarını, birlikte güzel anılar biriktirmelerini ve zor zamanlarda birbirlerine yardım etmelerini sağlar. Dostluk, insanların hayatına anlam katan ve mutluluk veren bir duygudur. Bu nedenle dostluk konusu oldukça önemlidir ve üzerinde düşünülmesi gereken bir konudur.

Dostluk, tarihsel süreçte de önemli bir rol oynamıştır. İnsanlar, binlerce yıl öncesinden beri birbirleriyle bağ kurmuş ve dostluk ilişkileri geliştirmiştir. Antik Yunan’da, Sokrates ve Platon gibi düşünürlerin dostlukları, felsefi düşüncelerin gelişmesine katkı sağlamıştır. Ortaçağ’da ise şövalyelerin sadakat ve dostluk kavramlarına olan inançları, onları birbirlerine bağlamış ve güçlü bir dayanışma ağı oluşturmuştur. Tarihsel süreçte dostluk, insanların birbirlerine olan ihtiyaçlarını karşılamalarını ve birlikte daha güçlü olmalarını sağlamıştır.

Günümüzde dostluk ilişkileri, teknolojinin gelişmesiyle birlikte farklı bir boyut kazanmıştır. Sosyal medya platformları, insanların birbirleriyle iletişim kurmasını kolaylaştırmış ve dünyanın farklı köşelerindeki insanlar arasında dostluk bağları kurulmasını sağlamıştır. Ancak, bu teknolojik gelişmelerin dostluk ilişkilerine olumsuz etkileri de olmuştur. Sanal ortamda kurulan dostluklar, yüz yüze iletişimden yoksun olduğu için bazen yüzeysel ve anlamsız olabilmektedir. Ayrıca, sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımların yanıltıcı olması, insanların birbirlerine olan güvenlerini sarsabilmektedir. Bu durum, gerçek dostlukların yerini sanal dostluklara bırakmasına neden olabilmektedir.

Dostluk ilişkilerinin güçlendirilmesi ve daha anlamlı hale getirilmesi için çeşitli çözüm önerileri bulunmaktadır. İlk olarak, insanların birbirlerine daha fazla zaman ayırması ve gerçek anlamda iletişim kurması gerekmektedir. Yüz yüze yapılan görüşmeler, insanların birbirlerini daha iyi anlamalarını ve daha derin bir bağ kurmalarını sağlar. Ayrıca, insanların birbirlerine karşı dürüst ve saygılı olmaları da dostluk ilişkilerini güçlendirir. İnsanlar, karşılıklı olarak birbirlerine destek olmalı, birlikte güzel anılar biriktirmeli ve zor zamanlarda birbirlerine yardım etmelidir.

Sonuç olarak dostluk insan hayatının vazgeçilmez bir parçasıdır. Tarihsel süreçte olduğu gibi günümüzde de dostluk ilişkileri önemini korumaktadır. Teknolojinin gelişmesiyle birlikte dostluk ilişkileri farklı bir boyut kazanmış olsa da insan-

ların birbirleriyle olan bağlarının güçlendirmek için çeşitli çözüm önerileri bulunmaktadır. Dostluk, insanların hayatına anlam katan ve mutluluk veren bir duygudur ve herkesin üzerinde düşünmesi gereken bir konudur.

Öğrencilerden belirtilen kurallar dâhilinde bir deneme örneği yazması beklenmektedir. Cevap anahtarında verilen deneme, örnek olarak yazılmıştır.

Bu örnek yazılı sınav soruları Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan ikinci dönem birinci ortak yazılı sınavlara yönelik konu soru dağılım tablolarındaki senaryolardan 4. senaryo dikkate alınarak hazırlanmıştır.